

de Boskrant, onmisbaar voor elke bosliefhebber

DE BOSKRANT

**Wie zijn de nieuwe lappersforters?
22 maart: boompjesweekend
Vlaamse bossen toegankelijk(er)?**

VU: BART MUYS – Geraardsbergsesteenweg 267, 9090 Gontrode (Melle)
tel. 09-264 90 50 – fax 09-264 90 92 – info@vbv.be

verschijnt 5 x per jaar: feb-april-juni-sept-dec
39ste jaargang nr. 1

2009
februari

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER

Bert De Somviele, Lotte Van Nevel,
Katrijn Gijssels, Griet Beckers, Wesley Tack,
Vanessa Debruyne, Toon Beddegenoodts,
Eliza Romeijn-Peeters, Wilfried Emmerechts,
Julie Poppe, Liselot Ledene

REDACTIE

Lotte Van Nevel, Liselot Ledene,
Bert De Somviele, Wilfried Emmerechts,
Griet Beckers, Vanessa Debruyne

ARTIKELS EN BERICHTEN

Heeft u een idee voor een artikel? Of heeft u iets geschreven dat voor de Boskrant interessant kan zijn? Dan mag u dat mailen naar vanessa.debruyne@vbv.be of opsturen naar Geraardsbergsesteenweg 267 in 9090 Gontrode. Uw voorstel zal voor publicatie aan de redactieraad worden voorgelegd. Gedeeltelijke of gehele overname is steeds toegelaten mits bronvermelding.

BIJDRAGE

Lidgeld + Boskrant: € 15,00
Lidgeld + Boskrant + Bosrevue: € 25,00
Lidgeld student (Boskrant): € 10,00
Lidgeld student (Boskrant + Bosrevue): € 18,00
Te storten op rekening 448-3605351-56 met vermelding 'Lidgeld vbv 2009'

ADVERTENTIE TARIEVEN

Wilt u een advertentie plaatsen in de Boskrant en daarmee een boodschap sturen naar alle enthousiaste bosliefhebbers in Vlaanderen? Dat kan al vanaf 100 euro voor een kwartpagina en 400 euro voor een volledige pagina. En voor 200 tot 800 euro, kunt u zelfs 5 keer per jaar in onze Boskrant adverteren. Meer info: contacteer: vanessa.debruyne@vbv.be

VORMGEVING

Magelaan, Gent

DRUKWERK

Druk in de Weer, Gent
Gedrukt op chloorvrij gebleekt kringlooppapier

FOTO VOORPAGINA

© Jonas Lampens

OPENINGSUREN VBV-SECRETARIAAT

Van maandag t.e.m. vrijdag
doorlopend van 9 tot 16 uur.

Inhoud

1	EDITO
	Een koude zondagochtend
2	VAN BOOM TOT EVENAAR
	Een primeur voor Ecuador en een Nederlands bos op naam
4	THEMA-ARTIKEL
	Vlaamse bossen en natuurreservaten toegankelijk(er)?
8	BOSBOUWBEGRIIP
	Wat is een houthakkerskruis?
9	BOSACTUA
	Over een herstelplan voor de Vlaamse natuur, de eerste FSC-jenever ter wereld en kabaal in het Klinkaardbos
11	DE BOOMHUT
	Eensteen de Haas neemt zijn vrienden bij de neus
13	VBV-ACTIEF
	Het boompjesweekend en de fuif tropisch bos komen eraan!
15	WANDELING
	Een winterwandeling door het Buggenhoutbos
19	PROJECT IN DE KIJKER
	In 't Spoor van de Boommarter
22	MERKWAARDIGE BOMEN
	Draai er eens een krul in
23	BOS IN BUITENLAND
	Het natuurpark W in West-Afrika: van traditionele voorraadkast tot lucratief jachtgebied
26	PRAATSTOEL
	Gesprek met de nieuwe generatie Lappersfortbezitters
31	BOS/KLIIMAAT/GEZONDHEID
	Op de klimaatconferentie van Poznan werden de bossen nog niet op papier gezet.

De door u meegeleverde en op het verzendetiket afgedrukte persoonsgegevens, werden opgeslagen in een bestand dat beheerd wordt door onze vereniging. Ze worden uitsluitend gebruikt voor verzending van onze tijdschriften, documentatie en informatie m.b.t. onze vereniging. U heeft recht op inzage van uw persoonlijke gegevens en kunt hiervan altijd verbetering vragen. Bij het openbaar register kan altijd aanvullende informatie worden bekomen. Wet van 8/12/92 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Ledentijdschrift van 'Vereniging voor Bos in Vlaanderen' vzw
Geraardsbergsesteenweg 267, 9090 Gontrode
tel. 09-264 90 50 ▲ fax 09-264 90 92
info@vbv.be ▲ www.vbv.be ▲ ISSN 0773 137 X

EEN KOUDE ZONDAGOGHTEND

Zondag 25 januari, vroeg in de ochtend. De VBV blaast verzamelen aan het Mastenbos in Kapellen. Samen met bosbeheerder ANB en het studiebureau Arcadis trekken we naar de bossen van Kapellen, Brasschaat en Schoten voor een nieuw beheerplan dat we voor het gebied uitwerken. De wandeling kadert binnen het overleg dat we hiervoor organiseren. Het nieuwe beheerplan mag immers geen theoretische oefening zijn die vanachter een computerscherm in elkaar wordt geknutseld. Het moet een plan zijn dat reflecteert wat er leeft bij de mensen die dit bos beheren, bezoeken, gebruiken en waarderen.

En hoe kan je beter vatten wat men denkt dan door samen met deze beheerders en gebruikers het bos in te gaan en stil te staan bij die aspecten die ons aanbelangen? Kansen bieden aan de vleermuis? De cultuurhistoriek van de pittoreske dreven respecteren? Zin en onzin bespreken van Amerikaanse eik en vogelkers, grove en Corsicaanse den? Het herstel van mysterieuze vennen, of de rol van Rhododendron in het Kempens bos? Stampvoetend en handenwrijvend houden we onze ledematen warm, maar de rode oortjes zijn heus niet enkel te wijten aan de vrieskou; ook het interessante debat doet ons de oren spitsen. Wanneer we dan ook nog een drietal reetjes zien wegflietsen tussen de dennen in de ochtendmist, dan is de ochtend helemaal geslaagd!

Diezelfde zondag, zelfde tijdstip: enkele tientallen kilometer verderop verzamelt VBV, samen met Natuurpunt Wal en de vzw Ademloos, aan de toegang van het Sint-Annabos, het maar liefst 100 hectare grote bos dat omgevormd zal worden tot werf en stortplaats voor de aanleg van de Lange Wapper in Antwerpen. Het Sint-Annabos is een bizarre plek, vol overjaarse, kwijnende populieren, zonder veel ondergroei en met een jarenlang achterstallig beheer. Maar het is ook en vooral een belangrijke groene long in een buurt van Antwerpen die verder gekenmerkt wordt door industrialisatie, verkeer, verstedelijking en kansarmoede. Het bos wordt dan ook bijzonder druk bezocht, en het behoud, omwille van het milieu, maar ook om recreatieve redenen, dringt zich absoluut op. Onze levende VBV-bomen zijn van de partij en steken de lokale actievoerders en sympathisanten een hart onder de riem, want wij ondersteunen hen in hun strijd om dit bos te behouden.

Een mooie zondagochtend in januari, en twee acties uit een eindeloze reeks die perfect illustreren waarvoor we staan: constructief bouwen we mee aan duurzame, multifunctionele bossen, en weerbaar staan we op de bres wanneer bossen bedreigd worden.

Geniet van een Bosrijk 2009!

Bert De Somviele
Directeur VBV

GROEN DICHT DE KLOOF

Natuur in woonbuurten bevordert de gezondheid en vermindert de gezondheidskloof tussen mensen met een hoog en een laag inkomen. Dat blijkt uit een recente Britse studie. Het was al eerder bewezen dat arme mensen meer hart- en vaatziekten krijgen en vroeger sterven dan rijkere mensen. Maar na vergelijking van de overlijdensstatistieken van meer dan 350 000 Britten, arme en rijke, kon worden vastgesteld dat de gezondheidsverschillen tussen rijke en arme burens in groene wijken kleiner zijn dan in buurten zonder groen. Het sterfterisico en de kans op hart- en vaatziekten bleken een stuk lager te liggen en gelijker verdeeld te zijn bij mensen die dicht bij een park, een natuurgebied of ander groen wonen.

Door open ruimte te behouden en contact met de natuur mogelijk te maken, vermindert de kans op ziekte en overlijden voor iedereen, en maak je dus de gezondheidsverschillen tussen de sociale klassen kleiner. Een eenduidig bewijs voor deze gezondheidswinst is er nog niet, maar ze zou toe te schrijven zijn aan het

© VBV

*De kans op ziekte en overlijden is lager bij mensen
die dicht bij een groengebied wonen.*

stress-verminderende effect van de natuur en aan de lichaamsbeweging waartoe een groene omgeving uitnodigt. Als dat geen reden is om te blijven ijveren voor méér stadsgroen in ons dichtbebouwde Vlaanderen!

MEER... | www.vbv.be/boskrant

HACKERS IN HET AMAZONEWOUDE

In een poging om de strijd tegen de illegale ontbossing op te voeren, is de Braziliaanse overheid van papieren dossiers overgeschakeld naar geavanceerde computersystemen, die zorgen voor de nodige transportvergunningen voor het gevelde hout. Houtkapbedrijven mogen jaarlijks een bepaald aantal bomen vellen, en hun quotum kan gecontroleerd worden door het houttransport digitaal te bewaken. Dat was toch alvast de redenering. Maar helaas was dit buiten de wil van meer dan honderd houtkapbedrijven gerekend. Zij zetten immers computercriminelen ('hackers') in tegen de controlesystemen van de overheid. De hackers zorgden ervoor dat in totaal meer dan 1,7 miljoen m² illegaal hout het land uitgesmokkeld kon worden, goed voor een waarde van ongeveer 600 miljoen euro. Volgens Greenpeace was de fraude eigenlijk wel te verwachten, aangezien deze methode van controle zo gemakkelijk omzeild kon worden. In 2008 kende de jaarlijkse kaalkap in Brazilië opnieuw een stijging van 3,8 %, na drie jaar lang gedaald te zijn. Tussen augustus 2007 en augustus 2008 verdween bijna 12.000 km² Amazonewoud, wat de oppervlakte van Vlaanderen benadert.

MEER... | www.vbv.be/boskrant

De nieuwe Ecuadoriaanse grondwet bevat een document over de rechten van de natuur.'

naar de rechten van de natuur of Moeder Aarde (*Pacha Mama*). De zeer progressieve wetgeving m.b.t. de natuur komt onder meer voort uit de visionaire ideeën van Alberto Acosta, ex-voorzitter van de grondwetgevende vergadering omtrent justitie en ecologische rechtvaardigheid in de 21ste eeuw.

MEER... | www.vbv.be/boskrant

EEN BOS OP NAAM

We lezen de Nederlandse kranten met een ja-lorser glimlach. De Nederlandse Spoorwegen gaan samen met Natuurmonumenten drie bijzondere bossen aanleggen. Op naam van drie enthousiaste treinreizigers. De nieuwe aanplant maakt onderdeel uit van een campagne van NS om de natuur een handje te helpen. De eerste actie die daaruit voortvloeit, is een bedrag van 100.000 euro voor Natuurmonumenten om grond bij het Absbroekbos in Limburg aan te kopen en bomen te planten. Bij de campagne worden treinreizigers actief betrokken. Wie in januari vaak de trein neemt, spaart niet alleen het milieu, maar maakt ook kans op de mogelijkheid een bos voor eeuwig een eigen naam te geven. Daarbij kan het gaan om je eigen naam, maar ook die van je familie, vereniging of bedrijf. Het bos op naam wordt half maart aangeboden aan de winnaar(s).

MEER... | www.vbv.be/boskrant

LOTTE VAN NEVEL

PRIMEUR IN ECUADOR

Op 20 oktober 2008 trad in Ecuador een nieuwe grondwet in voege, nadat bijna 70% van de Ecuadoranen in een referendum vóór had gestemd. Deze nieuwe grondwet is op sommige vlakken zeer innoverend en progressief. Ze maakt dat Ecuador het eerste land ter wereld is waar de natuur onvervreemdbare rechten toegekend wordt en van deze laatste dus een rechtspersoon maakt. 'El buen vivir' (welzijn) en 'la convivencia' (het samenleven) in harmonie met de natuur vormen de algemene filosofie van de grondwet. Het zevende hoofdstuk ('Rechten van de natuur') is nog explicieter; het bevat 4 artikels en verwijst rechtstreeks

Vlaamse bossen en natuurreservaten toegankelijk(er)?

KATRIJN GIJSEL, STAFMEDEWERKER BOS EN NATUUR (STEUNPUNT JEUGD)

Een fijn sinterklaascadeautje voor wie er al enkele jaren op zat te wachten: de definitieve goedkeuring van de Vlaamse Regering voor de toegankelijkheid van bossen en natuurreservaten. Op 5 december werd de knoop eindelijk doorgehakt. Voor meer speelzones. En zelfs hier en daar een plekje om je tent op te zetten in het bos.

DE GROTE PRINCIPES VAN TOEGANKELIJKHEID

Het basisprincipe uit het Bosdecreet en het Decreet Natuurbehoud is dat voetgangers steeds toegang hebben tot de bossen en natuurreservaten, maar wel enkel op de wegen. Speelzones en andere vrij toegankelijke zones bieden hierop uitzonderingen. Private boseigenaars hebben echter steeds het recht om hun bos af te sluiten voor publiek. Gedaan wel met de zelf geschilderde plakken 'PRIVAAT', het nieuwe besluit voorziet hiervoor een standaardbord 'Verboden toegang – privé eigendom'. Recreatief gemotoriseerd verkeer zoals de quad of jeep is steeds verboden binnen bossen en natuurreservaten. Honden moeten in principe steeds aan de leiband. Hondenzones – omheinde stukken terrein binnen het bos of reservaat – bieden hierop uitzonderingen.

Aan de ingang van elk bos of natuurreservaat moet een toegankelijkheidsregeling met plattegrond uithangen, waarop je duidelijk kan zien welke wegen zones toegankelijk zijn voor welke doelgroepen: fietspaden, mountainbikeroutes, ruiterspaden, speelzones, picknickplekken, enz.

Voor al wat niet geregeld is in de toeganke-

lijkheidsregeling, moet je toestemming van de eigenaar van het terrein hebben. Voor activiteiten die risico's meebrengen voor fauna en flora, moet vanaf nu ook steeds een machtiging van het Agentschap voor Natuur en Bos worden aangevraagd. Het gaat dan bijvoorbeeld over wedstrijden, massa-evenementen en commerciële activiteiten (waarbij er dus toegangsgeld gevraagd wordt).

WAT VERANDERT ER MET DIT BESLUIT?

Het besluit voert enkele nieuwe recreatieve mogelijkheden in. De in bossen al ruim verspreide 'speelzones' worden nu op dezelfde manier mogelijk in natuurreservaten. Naast speelzones wordt het ook mogelijk om 'bivakzones' af te bakenen in bossen en natuurreservaten. Hier mag je gedurende maximaal 48 uur kamperen met hoogstens tien personen in drie tentjes. Natuurlijk zijn er hiervoor strenge criteria. Zo moet een bivakzone bijvoorbeeld ver genoeg van de openbare weg of een parking gelegen zijn zodat die niet met de auto bereikbaar is.

Verder noemt het besluit ook andere 'vrij toegankelijke zones' die kunnen worden ingericht als picknickplek, ligweide of struinna-

Aan de ingang van elk bos of natuurgebied komt een plattegrond waarop duidelijk staat aangeduid welke wegen en zones toegankelijk zijn voor fietsers, ruiters en bezoekers die willen picknicken of een spel spelen.

tuur. Nieuw is ook de aanduiding van ‘begrazingszones’ met een standaardbord. Zo weten bezoekers dat ze een zone met loslopende grote grazers betreden of verlaten.

Naast ruiters neemt het nieuwe besluit ook ‘mushers’ op. Het menen van hondengespannen blijkt ook in Vlaanderen in populariteit te stijgen. Het nieuwe besluit zorgt ook voor een afstemming van de verbodsborden voor vissers zodat dezelfde borden gebruikt worden voor de riviervisserij als voor waters in bossen en natuurreservaten.

Voor beheerders en bouseigenaars verandert er niet zo veel. De beheerder moet ervoor zorgen dat de bebording (inclusief toegankelijk-

heidsregeling) in overeenstemming is met dit besluit, uiterlijk over zes jaar. De toegankelijkheidsregeling maakt deel uit van het beheerplan. Enkel voor private bossen kleiner dan 5 hectare hoeft de eigenaar geen beheerplan en toegankelijkheidsregeling op te maken. Wel moet aan de ingangen van dergelijke bossen het bord ‘Verboden toegang – privé eigendom’ duidelijk zichtbaar zijn.

SPEELZONES

Positief is alvast dat speelzones nu op dezelfde manier worden afgebakend in natuurreservaten als in bossen. De procedure voor het instellen van een speelzone wordt echter volgens het besluit gekoppeld aan de toegankelijkheidsregeling, die op haar beurt deel uitmaakt

Speelzones waren tot nu toe alleen te vinden in bossen. Vanaf nu kan het ook in andere natuureservaten.

van het beheerplan. Om een nieuwe speelzone af te bakenen of te officialiseren, is dus in principe een wijziging van het beheerplan nodig, wat toch een vrij zware procedure is.

Toegankelijkheidsregelingen moeten door de beheerder/eigenaar ter advies worden voorgelegd aan het college van burgemeester en schepenen van de gemeente(n) waarin het gebied is gelegen. Voor toegankelijkheidsregelingen die speelzones bevatten, moet hij ook advies vragen aan de gemeentelijke jeugdraad.

De gemeentebesturen moeten de goedgekeurde toegankelijkheidsregelingen van bossen en natuureservaten op hun grondgebied bekend maken aan hun inwoners en de mogelijkheid bieden om deze in te kijken.

BORDEN EN WEGWIJZERS

De nieuwe set van borden vertrekt vanuit de bestaande gebods- en verbodsborden. De bestaande borden kunnen worden gerecupereerd. Heel wat fiets-, wandel- en ruiterroutes zijn al bewegwijzerd, ook die bewegwijzering kan worden behouden.

Op de reeds bestaande borden voor bostoegankelijkheid kwam regelmatig de kritiek dat ze te veel de natuurlijke omgeving verstoren omdat ze te groot zijn (30 op 40 cm). Daarom werd gekozen voor nieuwe en kleinere afmetingen (minimaal 7,5 op 10 cm). Tijdelijke verbodsborden worden om praktische redenen op A4-formaat voorgesteld. Zo kan de beheerder deze affiches snel aanmaken. Deze borden – of beter gezegd affiches – duiden tijdelijk verboden doorgang aan ‘wegens bescherming van fauna en flora’ (bijvoorbeeld tijdens het broedseizoen of bij herstel van vegetatie), ‘wegens brandgevaar’ tijdens een droge periode, ‘wegens jacht’ of ‘wegens beheerwerken’. Op deze affiches moet de periode van toepassing en ook de verantwoordelijke duidelijk zijn aangegeven.

Voor de beheerder betekent de verplichting om infopanelen te plaatsen met de toegankelijkheidsregeling, een financiële inspanning. In veel gevallen kunnen de kosten wel worden gedragen door de gemeente, provincie, regionaal landschap, Vlaamse Landmaatschappij enz. Private eigenaars die voor hun bos gewoon het algemeen principe willen toepassen, namelijk

vrije toegang voor voetgangers op de wegen, hoeven niet te investeren in infopanelen met de toegankelijkheidsregeling. Als er dus geen infopaneel staat en ook geen bord 'Verboden toegang – privé eigendom' dan kan je ervan uitgaan dat je te voet de paden op mag. Dit om te vermijden dat privé eigenaars om financiële redenen hun bos liever zouden afsluiten dan de principiële toegankelijkheid te waarborgen.

De toegankelijkheidsborden (pictogrammen) kan de beheerder gratis verkrijgen bij zijn provinciale afdeling van het Agentschap voor Natuur en Bos, als zijn toegankelijkheidsregeling (met bebordingsplan) is goedgekeurd.

Er is dus werk aan de winkel. Voor de eigenaars en beheerders maar ook voor de liefhebbers en gebruikers van de bossen en natuureservaten.

Het is belangrijk dat zij hun stem laten horen op het moment dat de beheerplannen en toegankelijkheidsregelingen worden opgemaakt. De komende zes jaar zouden dat er toch een heel pak moeten zijn. Is er bijvoorbeeld nood aan speelzones of hondenzones in de buurt, stel dan zeker de vraag aan de lokale beheerders!

Het besluit betreffende de toegankelijkheid van bossen en reservaten werd door de Vlaamse Regering definitief goedgekeurd op 5 december 2008. Het is nog niet verschenen in het Belgisch Staatsblad.

<http://www.vbv.be/beleid>

**Producent van bos - en haagplantsoen
Inheems en autochtoon plantgoed**

SYLVA
VAN HULLE

**BOOMKWEKERIJEN SYLVA
'T HAND 10
9950 WAARSCHOOT
TEL: 09 376 75 75 - FAX: 09 377 37 37**

**Email: info@sylva.be
www.sylva.be**

BOSBOUWBEGRIIP

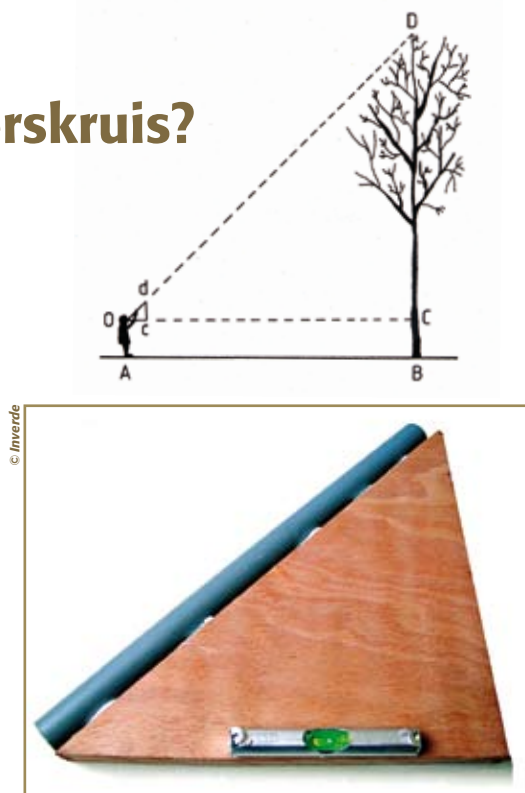
Wat is een houthakkerskruis?

GRIET BECKERS

Een idee wat je kan doen met het kruis van een houthakker? Heel eenvoudig: je meet hiermee de hoogte van een boom.

Het instrument zelf bestaat uit twee takjes die even lang zijn en die je loodrecht op elkaar zet. Het horizontale takje houdt je kort bij je oog. Vervolgens ga je op de plaats staan waar het lijkt alsof het verticale takje even groot is als de boom die je wilt meten. Het enige wat je dan nog moet doen, is de afstand meten tussen de plaats waar je staat en de boom. Deze afstand is namelijk hetzelfde als de lengte van de boom. Dit is helemaal geen goocheltruc, maar het resultaat van driehoeksmeting. Welke formule er juist achter zit moet je echter niet weten. Het is een eenvoudig systeem dat iedereen op elk moment zelf kan toepassen. Randvoorwaarden zijn wel dat de boom niet op een helling staat en dat de top van de boom duidelijk zichtbaar is. Anders kan het resultaat onjuist zijn.

In bepaalde gevallen is het echter belangrijk dat deze hoogte heel nauwkeurig gemeten wordt. In de boom klimmen tot aan de top met een lange lintmeter is een mogelijke optie, maar wel een beetje gevaarlijk. Dit wordt dus nooit gedaan. Er bestaan echter verschillende toestellen die een heel nauwkeurig resultaat opleveren. Ze zijn allen gebaseerd op hetzelfde principe als het houthakkerskruis, nl. driehoeksmeting, maar de meetfouten zijn kleiner. Bijvoorbeeld door rekening te houden met de hoogte van waarop gemeten wordt. Enkele voorbeelden van dergelijke meettoestel-

len zijn: de Suunto clinometer, de Vertex, de Blume Leiss,...

Het meten van de hoogte van een boom is nodig om bijvoorbeeld het volume hout te kennen van deze boom. Stel dat een lot hout verkocht wordt, dan is het nodig om te weten hoeveel hout er eigenlijk verkocht wordt om de prijs te kunnen bepalen. Van alle bomen die aangeduid zijn om gekapt te worden, wordt dan de omtrek gemeten op een hoogte van 1,5m van de grond. Al deze bomen worden in omtrekklassen ingedeeld van bijvoorbeeld 10 cm. Vervolgens wordt per klasse van enkele representatieve bomen de hoogte gemeten en kan het gemiddelde volume van het hele bestand berekend worden. Het meten van de hoogte van elke boom die gekapt wordt, is namelijk niet haalbaar.

Bos Actua

SPEELZONES NU OOK IN BRUSSEL EN IN WALLONIË

Wil je in Vlaanderen reglementair spelen in bossen en natuurreservaten, zonder hier vooraf toestemming voor hoeven te vragen, dan kan dat alleen binnen de aangeduide speelzones. Vanaf 2009 voert men ook in Wallonië 'speelzones' in. De nieuwe Waalse boswet verplicht alle openbare eigenaars van meer dan 100 hectare bos om speelzones te voorzien. Hoe dit praktisch wordt geregeld, valt nog af te wachten. In Brussel kon je tot voor kort vrij de bossen betreden (en bespelelen) maar sinds 15 november is het ook daar de bedoeling om bosspelen binnen de aangeduide speelzones te houden. Meer info lees je op www.steunpuntjeugd.be/groeneruimte

VLAAMSE NATUUR SMEEKT OM HERSTELPLAN

Dagelijks verdwijnt er in Vlaanderen acht hectare open ruimte, de oppervlakte van 16 voetbalvelden. Van de 150.000 hectare natuurverwevingsgebieden die volgens het natuurdecreet moesten worden afgebakend, is nog geen 1000 hectare of 0,006 procent gerealiseerd. Toch heeft de Vlaamse regering wel 6.800 hectare bedrijfsterreinen voorzien, goed voor 13.600 voetbalvelden. Sinds 2004 is het Vlaamse Ecologisch Netwerk nog amper uitgebreid. Dit klaagt Vera Dua van oppositiepartij Groen! aan in het Vlaams parlement. Net als de VBV pleit zij ervoor dat onze zonevreemde bossen (ongeveer 40.000 hectare en dus een kwart van de totale bosoppervlakte in onze regio) in de eerste plaats geregulariseerd worden. En dat er vervolgens een ambitieus herstelplan voor de Vlaamse natuur wordt opgemaakt.

PACT VLAANDEREN IN ACTIE 2020: EEN BOS VOOR ELKE STAD!

Op 19 januari werd het Pact Vlaanderen in Actie 2020 aan de buitenwereld voorgesteld. Een plan over de toekomst van onze regio voor de komende 12 jaar waaraan zowel de Serv als de Verenigde Verenigingen vele uren en dagen hebben gewerkt. Onder de vleugels van de Verenigde Verenigingen heeft ook de Bond Beter Leefmilieu de 20 doelstellingen mee helpen bepalen. En die zijn ook voor de bossen in ons land erg belangrijk. Het Pact kan namelijk wel wat gewicht in de schaal leggen: het wordt onderschreven door het volledige middenveld, het wordt meegenomen in de komende verkiezingscampagnes en het volgende regeerakkoord zal erop gebaseerd worden.

Een belangrijke doelstelling voor de VBV is dat Vlaanderen inzake biodiversiteit in 2020 de vergelijking met de Europese topregio's zou moeten aankunnen. Zowel de beboste oppervlakte als de kwaliteit ervan moet aanzienlijk toenemen en minstens de helft van de stedelijke of kleinstedelijke gebieden moet beschikken over een stadsbos of er één hebben opgestart. Daar willen wij natuurlijk maar al te graag aan meewerken.

VLAAMSE BOERDERIJ MOET ER NIET EXOTISCH UITZIEN

Landbouwers zijn hoofdrolspelers in het landschap. Daarom presenteerde boomkwekerij Sylva op Agriflanders net zoals negen andere bedrijven een hoeveverfraaiingspakket met inheemse bomen en struiken. "Door het aanplanten ervan werkt de landbouwer mee aan een kwaliteitsvol landschap met de nodige aandacht voor fauna en flora op en

rond het erf. Een Vlaamse boerderij moet er immers niet exotisch uitzien”, zegt Jan Coussemment van Sylva. De VBV kan dit soort initiatieven alleen maar toejuichen en roept de landbouwers op om hun geplante bomen dan ook te registreren op de teller voor 1 miljoen bomen (www.1miljoenbomen.be)

BELGIË MAAKT 'S WERELDS EERSTE JENEVER MET FSC-LABEL

De nieuwste Belgische jenever ‘Dennenknopje’ heeft meteen twee primeurs op haar naam staan: de eerste jenever in de wereld met een FSC-label en bovendien het eerste streekproduct van Bosland (de nieuwe naam voor de bossen van de Lage Kempen). De jenever wordt gemaakt van dennenappels van de Grove den, afkomstig uit de FSC-gecertificeerde bossen van Bosland. Het wordt gedistilleerd in het familiebedrijf Leukenheide, de oudste ambachtelijke stokerij van Vlaanderen en gevestigd in Hechtel-Eksel.

© FSC België

KABAAL IN HET KLINKAARDBOS, KAPELLEN

In Kapellen wordt momenteel een nieuw hoofdstuk geschreven over het Klinkaardbos. Al jarenlang willen de eigenaars een gedeelte van dit bos verkavelen in woningen. Het Klinkaardbos maakt deel uit van een 130 hectare groot bos- en natuurgebied, dat bovendien een belangrijke verbindingsschakel vormt tussen de omliggende natuur. Helaas is 10,26 hectare van dit gebied ingekleurd als woonparkgebied. De voorbije decennia regende het dan ook verkavelingsaanvragen voor dit bos, die echter steeds werden afgewezen door gemeente, provincie of gewest. In 2002 zag het er even heel goed uit voor het behoud van dit bos: toen stelde de gemeente immers een grondig onderbouwd ‘beperkt plan van aanleg’ (BPA) op, waardoor het hele gebied permanent als bosgebied zou ingekleurd worden. Het plan raakte echter nooit hogerop bekrachtigd, en is intussen helaas vervallen.

Vorig jaar werd echter een nieuw voorstel gelanceerd, waarbij 4,74 hectare zouden verkaveld worden voor woningbouw. Dit leidde tot hoogoplopende discussies binnen de gemeenteraad en een hele resem bezwaarschriften door lokale bewoners die het integrale behoud van dit bos eisen. VBV steunt deze eis tot bosbehoud, aangezien wij geen enkel maatschappelijk belang zien uitgaan van de verkaveling. Het zou overigens ook ingaan tegen tal van gemeentelijke en bovenlokale beleidsdocumenten die pleiten voor het integraal behoud van grote aaneengesloten bosentiteiten. VBV bereidt momenteel een eigen bezwaarschrift voor tegen dit dossier, en beraadt zich over verdere stappen. We houden u op de hoogte.

De boomhut

Eensteen de Haas neemt zijn vrienden bij de neus

Een bewerking van
een Oost-Burkinabese legende
door Toon Beddegenoodts

Op amper zes uurtjes vliegen van hier, vind je de savanne van Burkina Faso. Een bos met vele lage struiken en verschillende soorten boompjes. Ooit vond hier een wedstrijd plaats tussen alle dieren van de savanne. Ze kwamen samen bij een termietenheuveltje, omringd door drie grote Baobab bomen. De apen slingerden sowieso vaak rond in de wortelachtige takken van de Baobabs om het lekker apenbrood ervan te eten, dus zij waren als eerste op de plaats van afspraak. Na een uurtje kwamen ook de andere bosbewoners erbij: 'Carlo het Wrattenzijn', 'Salopard de Slang', 'Diefje de Rat', 'Zoem-zoem de Bij', 'Elkerik de Olifant' en 'Eensteen de haas'.

Allemaal, hoe klein of groot ook, werden ze uitgedaagd om van een zeer pikant en dampend mengsel te proeven. De winnaar zou diegene zijn die onbeweegbaar was voor het brouwsel uit de ketel, die dus geen spiertje vertrok of zelfs geen kuchje achteraf hoefde. Wie daarin slaagde mocht met de prinses van de savanne trouwen. Elk dier waagde om de beurt zijn kans en proefde van het gevaarlijke mengsel.

'Zoem-zoem de Bij' ging als eerste. Hij vloog recht op de pruttelende ketel af en streek zijn voorpootje moedig door de smurrie. Zonder vrees bewoog hij zijn pootje

richting mond maar wanneer de pikante hap zijn facetogen naderde, sprongen er wel duizend tranen tegelijkertijd in zijn insectenoogjes. Nog voor zelfs geproefd te hebben kon 'Zoem-zoem' zijn bijenkuchje niet langer verbergen.

'Salopard de Slang' kronkelde naar de ketel toe, slissend

met haar V-vorkige slangentong. Ze had net Zoem-zoem terug naar zijn bijenkorf zien vliegen en bij de derde slis in de richting van het pikante mengsel, voelde haar gespleten tong al aan alsof ze in lichters laaie stond. "Slis, slis, slis,... , slis" kuchte de slang en ook zij droop af.

'Elkerik de Olifant' nipten zelfs maar even maar ook hij stak zijn tong uit op zoek naar verfrissing terwijl hij hoestte en kuchte.

De haas proefde als laatste, hij deed het zonder kuch en hoefde zijn snoetje niet te vertrekken. Daarna vroeg hij aan de andere savannebewoners: "Waarom doen jullie allemaal zo?" waarop hij zijn voorpoten kruiste voor zijn snoetje en een kuchje voordeed. "Ik vind het mengsel helemaal niet pikant genoeg om 'pffp' te moeten zeggen!" En zo had hij zijn mond toch de nodige afkoeling kunnen bezorgen.

Enkel 'Eensteen de Haas' was de andere dieren van de savanne tot tweemaal toe te slim af geweest en mocht als beloning met de prinses trouwen. De prinses en de haas leefde nog lang en gelukkig samen en 'Eensteen' nam haar met plezier nog vele malen beet.

VBV-actief

15 MAART IN 'T SPOOR VAN DE BOOMMARTER Halle

Een boeiende en leuke kennismakingsdag met Plan Boomarter, waarbij je kan kiezen tussen wandelen of fietsen.

Zie pagina 19-21 voor meer informatie.

30 APRIL SPEELGROEN VOOR JEUGDVERENIGINGEN

Veel jeugdverenigingen hebben een eentonige speelplaats of grasvlakte als speelterrein. Dat is jammer, want kinderen en jongeren zien het natuurlijk graag iets natuurlijker en avontuurlijker! De Vlaamse overheid geeft de jeugdverenigingen die hun terrein avontuurlijk willen inrichten een stevig duwtje in de rug. De begeleiding wordt uitgevoerd door de VBV. De verenigingen krijgen niet alleen advies, maar ook een gratis ontwerp en beplantingsplan en alle struiken en bomen die ze daarvoor nodig hebben. Elke Vlaamse jeugdvereniging met een lokale werking en een buitenterrein kan deelnemen. De eigenaar van het terrein moet uiteraard akkoord gaan. Let wel: inschrijven kan tot en met 30 april 2009.

Meer info vind je op
<http://speelgroen.lne.be>
of bij VBV (09 264 90 57, Eliza)

22 MAART BOOMPIJESWEEKEND VAN KOM OP TEGEN KANKER

5 locaties verspreid over de provincies:

- Zandhoven-Zoersel (Antwerpen)
- Herk-de-Stad (Limburg)
- Knesselare (Oost-Vlaanderen)
- Geetbets (Vlaams-Brabant)
- Zedelgem (West-Vlaanderen)

Het Boompjesweekend van Kom op tegen Kanker wordt stilaan een traditie: op 22 maart wordt in elke Vlaamse provincie een nieuw bos aangelegd ten voordele van Kom Op Tegen Kanker. De VBV helpt de plantdagen mee organiseren en zorgt voor randanimatie met de levende bomen, een spannende publieksquiz en sprookjesverhalen voor de allerkleinsten. Voor 7 euro koop je een kaars waarmee je het kankeronderzoek in ons land steunt en waarvoor je op 22 maart ook een echte boom mag komen planten in één van de nieuwe Kom Op Tegen Kanker-bossen. Je mag op de plantdag ook een persoonlijke boodschap aan jouw boom hangen. De gemeentes die dit jaar meewerken zijn: Zandhoven-Zoersel, Herk-de-Stad, Knesselare, Geetbets en Zedelgem.

Voor meer informatie kunt u terecht op <http://www.tegenkanker.be/boompjesweekend> of via 09 264 90 50

28 MAART

NACHT VAN DE DUISTERNIS

Aelmoeseneiebos in Oosterzele

Weet jij wie er 's nachts wakker is in het bos? Welke geluiden ze maken? Hoe ze hun weg vinden door de duisternis? Samen met de Vereniging voor Bos in Vlaanderen organiseert de gemeente Oosterzele een bijzondere wandeling tijdens de Nacht van de Duisternis. In de tijd dat de kevers, muizen en uilen wakker zijn en op een avond dat de sterren en de maan zich van hun beste kant kunnen laten zien.

Vorig jaar kwamen meer dan 18.000 mensen proeven van de gezelligste nacht van het jaar op zowat 100 verschillende locaties in Vlaanderen. Wij hebben een parcours uitgestippeld doorheen het Aelmoeseneiebos in Oosterzele. Na een wandeling van anderhalf uur, komen we terecht in de 'bos-bar' waar je ook nog een glaasje kan drinken op de bijzondere Nacht van de Duisternis.

Afspraak om 20u op de parking van de Vereniging voor Bos in Vlaanderen in de Geraardsbergsesteenweg 267 in Gontrode. Deelname aan de wandeling is gratis. Inschrijven is wenselijk, maar niet verplicht. Bij Lore.provoost@vbv.be of via 09 264 90 50 17.

17 APRIL

FUIF TROPISCH BOS

Balzaal van de Vooruit in Gent

Een avond met de VBV die tot in de vroege uurtjes kan blijven duren. Maar dit keer met een zeer geldig excuus, want de opbrengst van de Tropisch-Bosfuif gaat regelrecht naar de tropen! Zelf hoeft u op 17 april niet zo ver te reizen. Enkel naar de Balzaal van de Vooruit in Gent. Wij zorgen voor drank en muziek. En we zien jullie wel op de dansvloer!

ZONDAG 11 EN

ZONDAG 18 OKTOBER 2009

De Week van het Bos belooft weer een groots evenement te worden en kan maar beter nu al een plaatsje krijgen in je agenda. Tijdens deze leukste week van het jaar worden zowat alle bossen in Vlaanderen extra aantrekkelijk gemaakt met allerlei sport- en spelactiviteiten. 2009 staat in het teken van 'Zaad met pit!'. We focussen op het groeiproses van zaad tot boom, op boomsoorten, inheemse bomen en zelfs autochtone bomen.

Meer info vind je binnenkort op www.weekvanhetbos.be

Een winterwandeling door het Buggenhoutbos AFSTAND: 4,3 KM

WESLEY TACK EN VANESSA DEBRUYNE

Bij het begin van onze tijdrekening maakte het Buggenhoutbos, net als het Zoniënwoud en het Heverleebos, nog deel uit van het eens zo machtige Kolenwoud of 'Silva Carbonaria'. Dit oerbos bedekte in de tijd van de Romeinen het middendeel van België en vormde toen een bijna onoverkomelijke hinderpaal. Doorheen de eeuwen verbrokkelde het Kolenwoud gestaag om zo vorm te geven aan het huidige Buggenhoutbos. Het is dus niet verwonderlijk dat dit bos een lange, rijke geschiedenis achter de rug heeft.

TOEN BEUK NOG KONING WAS

De oudste geschiedkundige vermelding van het bos, toen nog Buckenholt geheten, dateert uit de 12e eeuw toen de heer van Aarschot al zijn bezittingen schonk aan de abdij van Affligem bij de intrede van zijn zoon als monnik. De naam van het bos is ongetwijfeld ontstaan uit de Oud-Saksische woorden *boka* (= beuk) en *holt* (= hout, bos). De gemeente Buggenhout ontleent dus haar naam aan de voormalige koning van het bos, namelijk de beuk. Intussen zijn echter delen van het bos geëvolueerd tot wintereikenbos. Nergens in Vlaanderen is de wintereik zo sterk vertegenwoordigd als hier in het prachtige Buggenhoutbos: 55% van de bomen zijn wintereiken. In de oude beukenbestanden kan je in het voorjaar genieten van dalkruid en lelietjes-van-dalen. In de bestanden met wintereik tref je iets meer variatie aan met een goed ontwikkelde struik- en kruidlaag.

© Route You, TeleAtlas, GoogleMaps

AFSLANKING OVER DE JAREN HEEN

Op het einde van de Middeleeuwen bleef er van het Buggenhoutbos niet meer dan 470 ha over. De monniken van Affligem, die het bos cadeau hadden gekregen, rooiden er een

© Wesley Tack

groot deel van. Ook de latere eigenaars, voor-
aanstaande adellijke families, kapten er lustig
op los. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werden
grote delen van het bos kaalgekapte en omgezet
naar landbouwgrond. Toen het door de Belgi-
sche Staat werd aangekocht in 1936, bleef er
nog amper 140 ha over. Gelukkig werd hiermee
een einde gebracht aan de bosvernietiging. De
voorbijge jaren werden zelfs stukken landbouw-
grond herbebost met eik, beuk, boskers en ver-
schiedene autochtone struiksoorten. Zo groei-
de in 2006 het areaal aan met 13 ha tijdens
het Kom op tegen Kanker-boompjesweekend,
in samenwerking met VBV. Vandaag is het
domeinbos 184 ha groot en wordt het beheerd
door het ANB. Daar zal nog eens 20 ha bijko-
men tegen 2023, tot grote vreugde van de vele
recreanten die frequent een bezoekje brengen
aan dit unieke winter-eiken-beukenbos. Op
piekdagen telt men duizenden bezoekers.

DE JUISTE WEG VINDEN

Onze wandeling start aan de gemeente-
lijke parking in de Kasteelstraat, waar meer
dan voldoende parkeergelegenheid is voor wie
met de wagen wil komen. We volgen de Kas-
teelstraat noordwaarts en negeren het smalle
pad naast taverne Hermitage dat, afgeschermd
door hoge afsluitingen, tussen de golfbanen
van de Krokkebaas het bos inloopt. We volgen
dus nog even de Kasteelstraat om vervolgens
de Branddreef in te slaan ter hoogte van ten-
nisclub Henneput.

ARBORETUM

Op het einde van deze brede dreef met
statige bomen sla je rechts de Bareeldreef
in. Driehonderd meter ver kom je uit op het
2 hectare grote arboretum. Hier vind je een
vijftigtal boom- en struiksoorten terug met
bijhorende naamplaatjes waar je je botanische

kennis kan opfrissen. Na een eventueel bezoek kies je op het grote kruispunt het smalle pad aan je linkerkant. Het pad steekt een beekje over en maakt een bocht naar rechts. Aan de T-splitsing sla je linksaf. Neem na ongeveer 150 meter het tweede pad naar rechts, dat net achter de slagboom ligt.

DE LANDSALAMANDER

Even verder zien we één van de poelen die speciaal werden gegraven als biotoop voor de zeldzame vuursalamander. Buggenhoutbos is de meest noordelijke limietregio van deze salamandersoort in België. De vuursalamander is ongetwijfeld één van onze mooiste amfibieën en is gemakkelijk te herkennen aan de stompe staart en de zwartgele tekening over het ganse lichaam. Hij doet het zeer goed in het Buggenhoutbos dankzij het zuivere water van de Hollebeek. Maar omdat deze landsalamander zich overdag schuilhoudt in holten en onder stronken, krijg je hem niet altijd te zien. Vlakbij ligt de Eendenput, een bosvijver die een waar paradijs vormt voor muskusrat-ten, kikkers, padden en heel wat vogelsoorten. Hier kan je even uitrusten op een bankje en wie weet, misschien vang je wel een glimp op van een ijsvogel.

NAAR DE KONIJNENBERG

Negeer 100 meter na de Eendenput de brede paden en kies het smalle paadje links. We wandelen even langs de rand van het bos met uitzicht op de weilanden en enkele knotwilgen. We komen uit op een brede bosweg die we links inslaan. Slechts enkele meter verder komen we uit op een Y-splitsing, die we rechts inslaan. We nemen het eerste pad aan onze rechterkant en steken de sterk meanderende Hollebeek over. We bevinden ons op de

© Wesley Tack

© Wesley Tack

Konijnenberg, waar een speelzone voorzien is waar kinderen naar believen kunnen ravotten terwijl de ouders even pauzeren op de picknickplaats. Sporten kan je op de fit-o-meter en het loopparcours. Het infopaneel in de schuilhut geeft je een duidelijk beeld van de woelige geschiedenis die het bos heeft doorgemaakt sinds de 12^e eeuw.

AANDACHT VOOR HOLENBROEDERS

We vervolgen het pad noordwaarts en komen een infobord tegen over het belang van dood hout in het bos. Dankzij de toename van

staand dood hout in het bos wordt de zwarte specht samen met de groene en bonte specht frequent waargenomen. We vervolgen onze weg rechtdoor tot we aan een T-splitsing komen met op de hoek een dode eik. We gaan rechts het verharde pad op. Let tijdens dit stukje van de wandeling op de vele nestkastjes die werden opgehangen voor holenbroeders zoals matkop, vliegenvanger en gekraagde roodstaart. Een infobord geeft meer informatie. Het pad leidt ons terug naar de Bareeldreef en het arboretum. Hier volgen we opnieuw de grote dreven die ons naar de Kasteelstraat leiden.

Praktische info

Deze wandelroute heeft een lengte van 4,29 km. Het traject is hoofdzakelijk vlak, maar moeilijk toegankelijk voor mensen met een beperkte mobiliteit. Laarzen of goed schoeisel zijn aan te raden.

Het parcours is beschikbaar op onze website www.vbv.be/wandelingen of via www.routeyou.com (zoeken op 'VBV'). Je kan er ook de gps-coördinaten downloaden.

Langs de Kasteelstraat in Buggenhout, Dendermonde, kan geparkeerd worden om de wandeling te starten. Vanuit het station van Buggenhout is het een wandeling van een twintigtal minuten (1,8 km) tot de startplaats: verlaat het station zuidwaarts, richting kerk, langs de Kerkstraat. Blijf deze volgen: de Kerkstraat gaat over in de Kasteelstraat, die u volgt tot u het Buggenhoutbos bereikt, en even later linksaf de Branddreef kan inslaan.

In 't Spoor van de Boommarter!

ELIZA ROMEIJN-PEETERS

Heeft u tijdens een wandeling ooit al eens een boommarter gezien? Vast niet. Boommarters zijn één van die vele diersoorten die door de verstedelijkingsdruk bijna volledig verdwenen zijn uit Vlaanderen. Eén van de regio's die sterk te lijden heeft onder de verstedelijkingsdruk bevindt zich ten zuiden van Halle.

Op een boogscheut van Halle bevinden er zich verschillende bos- en natuurgebieden met een bijzondere ecologische waarde: het Hallerbos, het Lembeekbos, het Maasdalbos, Verdrongen Toren, Berendries, de Steenputbeek, Kesterbeekbos, Rilroheide en de Warande. Stuk voor stuk ecologische pareltjes. Maar de fauna en flora in deze natuurgebieden is in gevaar. Doordat deze gebieden geïsoleerd liggen van elkaar, zijn het groene eilandjes in een zee van beton. Planten en dieren worden hierdoor kwetsbaarder omdat ze niet kunnen uitwijken naar andere gebieden bij ongunstige omstandigheden, zoals droogte. Door hun beperkte oppervlaktes zijn deze natuurgebieden voor een aantal soorten zelfs te klein om er zich te vestigen.

Daarom sloeg de VBV met de stad Halle, het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en Natuurpunt Halle de handen in elkaar. Samen werken we aan het Plan Boommarter. Met dit plan willen we de talrijke natuur- en bosgebieden tussen de Berendries, Lembeekbos en het Hallerbos met elkaar verbinden. Dit doen

we door het aanleggen van kleine landschapselementen (hagen, bomenrijen,...), het herstel van voetwegen en, indien mogelijk, het beheer van graslanden en het aanplanten van bomen. Langsheen deze groene verbindingen kunnen dieren zich van het ene groengebied naar het andere verplaatsen.

We gaven het plan de naam 'Boommarter', want door de realisaties van dit project zou u in de toekomst dit schuwe zoogdierje misschien toch eens kunnen tegenkomen als u gaat wandelen in het Plan Boommartergebied...

Alle projectpartners leveren inspanningen voor dit project. VBV coördineert het project. De stad Halle werkt onder andere aan het herstel en de aanleg van voetwegen en houtkanten. Natuurpunt en het ANB gaan onder meer op zoek naar gronden die geschikt zijn voor graslanden en bossen. De verkoop van gronden is volledig gebaseerd op vrijwilligheid. Dat betekent dat we enkel percelen aankopen op de vrije markt en aan marktprijzen.

© Wanda Van Soens

Op 15 maart organiseren we zowel begeleide als vrije wandelingen doorheen het gebied waarbij u alles te weten kunt komen over het Plan Boommarter.

© Wanda Van Soens

Het gebied van Plan Boommarter wordt doorkruist door voetwegen. Velen krijgen een opknapbeurt

We rekenen ook op de actieve medewerking van de mensen uit de regio. Ook zij kunnen meewerken aan het project door ervoor te zorgen dat ook hun privégronden beter deel uitmaken van het landschap. Wij geven hen raad hoe ze dat kunnen doen: door het vervangen van betonnen afsluitingen, planten van een haag, ...

Met dit plan streven we naar een mooie en aangename mix van groene open ruimte, bossen, bewoning en landbouw. Kortom een landschap waar bewoners, recreanten, planten en dieren van kunnen genieten. De totale uitvoering van dit plan zal nog meerdere jaren in beslag nemen. Maar, een opmerkelijke in-

woner of wandelaar kan nu al de eerste veranderingen in het landschap waarnemen.

In de nabije toekomst gaat Plan Boommarter zichtbaarder worden. Denk maar aan de recente bosaanplantingen ter hoogte van het Hallerbos, het herstel van de voetwegen en de geplande ecotunnel. Maar er is meer, veel meer. We willen dit allemaal graag aan het publiek voorstellen.

KENNISMAKINGSDAG!

Daarom organiseren we in samenwerking met het Regionaal landschap Zenne, Zuun en Zoniën op 15 maart 2009 In 't Spoor van de Boommarter. Een boeiende en leuke kennismakingsdag met Plan Boommarter. U kan kiezen tussen een vrije wandeling met leuke stopplaatsen, een begeleide wandeling of een begeleide fietstocht. Voor ieder wat wils dus.

Tijdens de **vrije wandeling** (6 km) stapt u van stopplaats naar stopplaats, via een uitgestippelde route. Op deze stopplaatsen hoort u alles over Plan Boommarter, reist u mee met een huifkar, rijdt u rond op een gekke fiets, plant u zelf een struik, leert u wat beheersovereenkomsten zijn,... Voor de kinderen loopt er op deze route een **puzzeltocht**.

De **begeleide wandelingen** (6 km) volgen de zelfde route, maar we gaan dieper in op de visie, realisaties en plannen van Plan Boommarter. Deze wandelingen worden geleid door de Natuurgidsen Zuid-West Brabant.

Fietst u liever? Kies dan voor de **begeleide fietstocht** (18 km). We fietsen langs de grenzen van Plan Boommarter en geven extra aandacht aan Plan boommarter. Breng zelf uw fiets mee.

© Wanda Van Soens

Het Hallerbos: slaagt Plan Boommarter erin om dit bos te verbinden met het Lembeekbos en Maasdalbos?

Inschrijving

2 euro (drankje, struiken voor aanplanting, rit op de huifkar en gekke fiets inbegrepen)

Vertrek

Vrije wandeling: 12.30–14.30
Hallerbosmuseum (Vlasmarktdreef) of Maasdalbos (ter hoogte van het kruispunt tussen Vleugeleer en Maasdal)

Begeleide wandeling: 13.30 en 14.30
Hallerbosmuseum (Vlasmarktdreef)

Begeleide fietstocht: 14.00 Bosmuseum (Vlasmarktdreef), breng zelf uw fiets mee

Info

www.PlanBoommarter.be of
telefoonnummer 09 264 90 57
(Eliza Romeijn-Peeters)
info@planboommarter.be

Merkwaardige bomen in Vlaanderen en omstreken

WILFRIED EMMERECHTS EN HANS COMPERNOLLE

© Hans Compernelle

TE LANG? DRAAI ER EEN KRUL IN

Deze bizarre berk is te vinden in een tuin in St.-Andries (Brugge) en werd ingezonden door boomliefhebber Hans Compernelle. De vreemde lus in de stam is geen gevolg van een rare kronkel in het genenstelsel van de boom, maar wel van een plotse ingeving in het brein van de eigenaar, Fernand Deknock. Het verhaal van de boom is als volgt:

De berk is geplant in 1975 in een groepje van drie in een hoek van de voortuin. Zoals dat indertijd in de mode was. Eén van de boompjes sneuvelde onder druk van een stormwind en daarop besloot de eigenaar om de twee overblijvende boompjes aan elkaar te binden zodat ze elkaar konden steunen.

Het ene boomje was hoger opgeschoten dan het andere en dus legde hij er een kronkel in om ze op gelijke hoogte te brengen. De boom trok zich er niks van aan. Er werd een stuk plastic tussen de rakende stamdelen geschoven zodat ze niet aan elkaar konden groeien en de gekrulde berk groeide rustig verder. Het derde boompje is later ook gesneuveld zodat de krulberk nu in zijn eentje overblijft. De

kroon is geregeld ingesnoeid om niet teveel licht af te nemen bij de buren.

SCHOONHEID OF FREAKY?

Over smaken en kleuren valt niet te discussiëren, maar het toont aan hoe soepel ook houtige planten zich aan kunnen passen aan dwingende omstandigheden. Deze onbekende rustende tuinier heeft dat principe wel zeer utilitair uitgebraat.

© Wilfried Emmerechts

Nog meer merkwaardige bomen?

Stuur ook jouw foto en verhaal naar de redactie, hetzij via de post naar VBV, Geraardsbergsesteenweg 267, 9090 Gontrode of via e-mail naar wilfried.emmerechts@gmail.com.

Bossen in West-Afrika: van traditionele voorraadkast tot lucratief jachtgebied

JULIE POPPE

Het natuurpark W dankt zijn naam 'double V' aan de W-vorm die de Nigerrivier doorheen het landschap trekt. W strekt zich uit over drie landen in West-Afrika; Burkina Faso, Benin en Niger. Het is een erkend Biosfeer Reservaat alsook beschermd werelderfgoed.

De enorme biodiversiteit van het gebied en het voorkomen van een aantal bedreigde diersoorten hebben voor internationale belangstelling voor deze regio gezorgd. Allerlei projecten worden er nu uitgevoerd om de natuur duurzaam te beheren en vooral de fauna te valoriseren zodat deze inspanningen ten goede kunnen komen aan de ontwikkeling van één van 's werelds armste landen.

De rijke fauna van park W

ALLES IS TE VINDEN IN HET BOS

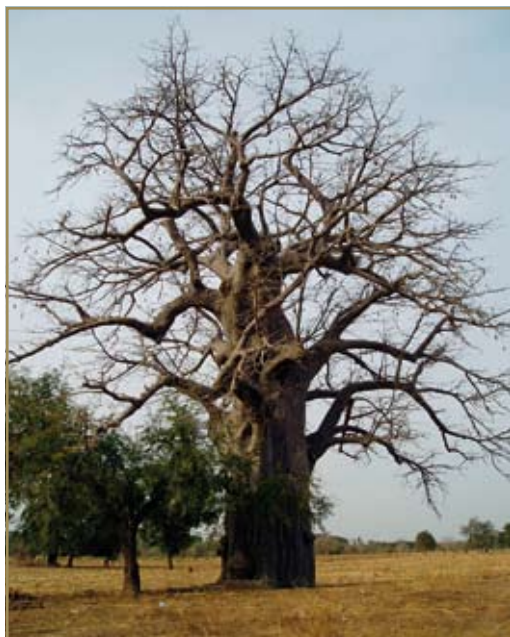
Maar, zoals overal ter wereld zorgt het natuurbehoud in dit reservaat ook voor een spanningsveld tussen de lokale bevolking en de beheerders van het gebied. Ze proberen elkaar wel te begrijpen. "Wat betekent het

bos voor de lokale bevolking?" is de vraag die de beheerders zich hier wel stellen. Hiermee willen ze een antwoord bieden aan de spanningen tussen natuurbehoud en lokale bevolking, en vervolgens een duurzaam en participatief bosbeheer uitstippelen voor de toekomst. Maar dit blijkt makkelijker gezegd dan gedaan. Want zijn al die belangen eigenlijk wel te verzoenen?

Een eerste moeilijkheid is dat de lokale bevolking helemaal geen homogene groep is. Er zijn verschillende etnische groepen die in de periferie van het park samenleven, al hebben ze wel gemeenschappelijk dat het dagdagelijkse leven in hun dorpen volledig verweven is met de natuur. Voor de Gulmancé en de Peul, die worden gezien als dé lokale bevolkingsgroepen, is de 'broesse' immers de voorraad- en medicijnkast. Daarnaast biedt het bos ook brandhout, honing, harsen, touwen, constructiemateriaal voor huizen en water. Kortom: alles wat ze nodig hebben om te leven.

RESPECT VOOR DE 'BROESSE'

Voor de veetelers is het bos de enige plaats waar het vee nog grassen vindt eens het droog seizoen vordert. En voor de landbouwers betekent bos nieuwe landbouwgrond. Wat niet per se wil zeggen dat het bos door hen ook totaal vernietigd wordt. Nuttige bomen blijven

Het dorpsaltaar

staan wanneer het veld wordt klaargemaakt om te bewerken, en sommige bomen worden aangeplant op de velden. Zo zijn in ieder dorp oude baobabs of vijgenbomen terug te vinden, die aangeplant zijn door de eerste bewoners van het dorp, en waar de offers worden uitgevoerd om een goede oogst of goede gezondheid te vragen aan de voorouders.

Zowel de veetelers als landbouwers hebben enorm veel ontzag voor de 'broesse'. Dit bos is de plaats waar alle gevaren huizen (geesten en wilde dieren), terwijl het dorp gelijk staat aan het beschaafde, daar waar de mens woont. Volgens hen kan dus niet iedereen zomaar in het bos gaan wandelen. Je moet beschermd zijn door middel van talismannen, genoeg kennis hebben van de gevaren die er op de loer liggen en hoe je die het hoofd moet bieden. Enkel jagers en genezers of genezeressen, die de kennis erfden van hun ouders, kunnen zich tot diep in het woud wagen. In

Een Gulmancévrouw zaait gierst op het familieveld in het begin van het regenseizoen

de mate van het mogelijke, halen ze alles wat ze nodig hebben uit het bos het liefst zo dicht mogelijk bij huis, net zoals wij meestal naar de dichtstbijzijnde supermarkt gaan.

DE MAGISCHE KRACHT VAN HET BOS

Kinderen of volwassenen die sterven terwijl hun ouders nog leven, worden begraven in de broesse, want zij zijn te vroeg gestorven. Men wil niet elke dag hun graf zien om het verdriet niet groter te maken. Bovendien kunnen zij terugkeren als geesten die je het leven

Het lezen van het zand

lastig maken. Elk ritueel in deze dorpen, van geboorte tot dood, refereert op één of andere manier aan het bos. Politiek belangrijke figuren in het dorp, zoals het dorpshoofd, verlenen hun maatschappelijke positie aan de manier waarop zij bos en dorp kunnen verzoenen, bijvoorbeeld door de geesten te kalmeren of door middel van zogenaamde divinatie. In deze regio gebeurt divinatie door tekens te interpreteren in het zand. Het gaat om een binair wiskundig systeem, waarbij een combinatie van figuren antwoord geeft op de vraag die je stelt, zoals “waar ga ik best wonen?” of “waar komt die ziekte vandaan?”

HET BOS ZORGT VOOR WERK

Dit alles speelt zich af in een internationale en nationale context. Overal zijn tegenwoordig bosbouwers, geplaatst door de staat en door een grootschalig Europees project, om te controleren wat er uit het bos wordt gehaald. Bovendien moesten veel plaatselijke bewoners noodgedwongen verhuizen om plaats te maken voor jachtterreinen, die aan het park grenzen. Sinds 1997 worden deze privéjachtterreinen gepromoot door de Burkinabese overheid met de bedoeling de lokale economie aan te zwengelen. Steeds meer mensen van andere regio's komen daarom naar het gebied, aangetrokken door werk in de toeristische industrie. Enerzijds wordt hierdoor de druk op de natuur nog vergroot, maar anderzijds ziet de lokale bevolking eindelijk het nut van hun gedwongen verhuis door het geld dat ze kunnen verdienen aan de toeristen.

Ook voor de bosbouwers is het bos hoofdzakelijk een bron van inkomsten, zeker nu steeds meer ontwikkelingsprojecten aandacht hebben voor milieubehoud en de bosbouwers extraatjes kunnen verdienen bovenop hun

staatsloon door mee te werken aan deze projecten. De bosbouwers, die gestudeerd hebben en dus het leven in de stad gewend zijn, kunnen of willen niet altijd in de dorpen aan de rand van het park wonen. Daarom werken ze vaak met lokale mannen, die ze *pisteurs* noemen. De *pisteurs* zijn spoorzoekers voor zowel de bosbouwers als voor de toeristen die komen jagen op het wild. Ze worden betaald door de blanke jagers wanneer ze hen naar de mooiste wildtrofeeën leiden, en door de bosbouwers wanneer ze mensen aanwijzen die de milieuwetgeving overtreden. Hierdoor krijgt het bos dus ook voor lokale bevolking een economische dimensie in de westerse zin van het woord.

Maar dit wil niet zeggen dat de ‘traditionele’ betekenissen van het bos in het gedrang komen. De ‘moderne’ *pisteurs* blijven bijvoorbeeld het zand consulteren voor ze het bos intrekken op zoek naar wild of illegale grazers of stropers. Ook bosbouwers vragen hulp aan ‘traditionele’ genezers om zich te beschermen door middel van planten en kruiden tegen de gevaren van het bos. De herders blijven zoeken naar groen, en de vrouwen hebben hout nodig om te koken. Het is overduidelijk dat iedereen het bos broodnodig heeft. Maar jammer genoeg heeft niet iedereen evenveel macht om zijn bosbelangen te verdedigen.

Julie Poppe is een onderzoekster aan de K.U.Leuven die de afgelopen twee jaar in de Afrikaanse savanne van Burkina Faso woonde, meer bepaald aan de rand van het transnationaal park W, en zag hoe belangrijk bos is voor zowel de lokale bevolking als voor de staat en de internationale gemeenschap. Maar door de enorme en heel verschillende belangen staat net ook dit bos op het spel.

julie.poppe@soc.kuleuven.be

PRAATSTOEL

Gesprek met Shane en Gust, twee Lappersfortbezitters

'NO COMPROMISE!**ALLE ZONEVREEMDE BOSSEN MOETEN BEHOUDEN WORDEN!'****Identikit****Namen: Shane en Gust*****Wonen samen met een groep bosbezitters in het bedreigde deel van het Lappersfortbos in Brugge.***

Voor dit interview begeef ik me op een grijze winterochtend naar Brugge. Vlakbij het station en de woonkern van Sint-Michiels bevindt zich Vlaanderens meest besproken bos: het Lappersfort. 4 maanden geleden werden in deze buurt enkele bomen gerooid om plaats te maken voor de fel gecontesteerde verbreding van de Vaartdijkstraat. Sindsdien wordt het Lappersfort opnieuw bezet door een groep jonge mensen die de rest van de kap proberen tegen te houden en daar heel wat offers voor willen brengen. Want terwijl iedereen zich afgelopen winter aan de feesttafels beklaagde over de bittere kou, hielden de actievoerders voet bij stuk in hun zelfgemaakte boomhutten. Zelfs bij min tien graden Celcius bleven ze in hun strijd voor het bos geloven. Het was dan ook de hoogste tijd om eens polshoogte te gaan nemen bij deze 'tweede generatie' bezitters van het Lappersfortbos (de eerste groep hield 7 jaar geleden het Lappersfort gedurende 14 maanden bezet).

Wanneer je het bos in de wirwar van kleine straatjes in Sint-Michiels terugvindt, zie je

reeds van veraf de kampen, die als gigantische nesten hoog in de bomen gebouwd zijn. Dit is dus dat fameuze bos waarrond in Vlaanderen de voorbije 10 jaar zoveel te doen is geweest. We betreden het 18 hectare grote gebied langs de toegang bij de Vaartdijkstraat. Tussen enkele mooie en monumentale bomen, treffen we her en der borden met poëzie aan. De overheid is reeds eigenaar van dit deel van het bos; je mag hier dus wandelen. Het lokale actiecomité 'Groene Gordelfront' organiseert hier regelmatig poëziewandelingen.

Even verder beginnen de eerste tekenen van de bezetting op te duiken. Een spandoek met een slogan waarschuwt ons dat hier niet alleen plantjes en dieren voorkomen, maar ook de occasionele bosbezetter! We betreden het verboden, bedreigde deel van het bos, en worden al snel opgevangen door een groepje van een tiental bosbezitters. Naast rasechte West-Vlaamse klanken en heel wat anders Vlaams, vang ik ook buitenlandse stemmen op. Dit is duidelijk een internationale beweging, mét lokale roots.

© Jonas Lampens

Shane, Gust, bedankt om me te ontvangen in 'jullie' bos. Wat bezielt jongeren als jullie om zomaar alle comfort los te laten en te kiezen voor een verblijf in het bos onder deze harde omstandigheden?

Shane: Voor mij was die keuze echt niet moeilijk. Ik beschouw het comfort van onze samenleving, onze *'concrete jungle'*, vaak als een onecht comfort, dat op de kap van anderen of van de wereld wordt mogelijk gemaakt.

We zijn het ook niet eens met de 'oplossingen' die de politiek ons vandaag aanbiedt: gaan we onze planeet redden door allemaal onze huidige wagen weg te gooien en een nieuwe, zogezegd propere auto te kopen? Of zal de crisis bezworen worden door de verbreding van het Schipdonkkanaal, waarbij halve dorpen verdwijnen, of door het beton

van de uitbreiding van de ring rond Brussel en van de Lange Wapper in Antwerpen? Wij denken echt wel van niet, en we proberen dat door deze vrij radicale keuze kracht bij te zetten.

De buitenlanders die je hier hebt ontmoet, bewijzen je bovendien meteen dat het hier niet gaat om een NIMBY-actie (*not in my backyard*). Integendeel, onze actietechnieken en ons netwerk kennen een sterke internationale inspiratie. En toch worden we ook heel sterk gesteund door de lokale groepen: de strijd voor het behoud van het Lappersfort is heus geen hersenspinsel van een handvol alternatievelingen. Dat zie je ook tijdens de manifestaties die we samen met de lokale actiecomités organiseren: de opkomst is altijd bijzonder groot.

Gust: Onze bezetting van het Lappersfort kan

Het idee van een zonevremde bos is niet meer van deze tijd.

*Het is een erfenis van 40 jaar geleden
toen de gewestplannen werden getekend.*

je eigenlijk kaderen binnen twee grote leuzes. De eerste daarvan is 'Krimpen of Verzuipen'. Daarmee bedoelen we dat de tweesprong waarvoor we staan alleen maar een keuze lijkt, en dat eigenlijk niet is. Als we niet resoluut gaan voor een vermindering van onze ecologische voetafdruk ('krimpen'), dan zullen we massaal verzuipen in de milieuproblemen. Daar zijn we van overtuigd.

Onze tweede leuze is overigens 'No compromise'. We weten zelf best wel dat het verhaal van de zonevremde bossen een moeilijk verhaal is, en dat al veel goedbedoelende mensen hier hun tanden op stuk gebeten hebben. De rol die wij echter spelen is ondubbelzinnig die

De saga van het Lappersfort

Het 18 hectare grote Lappersfortbos is hét symbooldossier voor de problematiek van de zonevremde bossen: slechts een beperkt deel ervan heeft een groene bestemming; andere delen zijn op het gewestplan ingekleurd als kmo-zone en bedrijvenzone. Door een simpele stedenbouwkundige vergunning kunnen dergelijke zonevremde bossen gekapt worden om plaats te maken voor andere bestemmingen. En plannen in die richting bestaan dus voor het Lappersfortbos, gelegen vlakbij het station van Brugge en de bedrijvenzone van Sint-Michiels. Eigenaar Fabricom GTI wil immers al jaren een gedeelte van dit bos omzetten in bedrijfsgebouwen.

Het dossier sluimerde de voorbije jaren, maar werd in 2008 weer heel actueel, toen triomfantelijk werd aangekondigd dat er een oplossing was bereikt. De overheid kocht een deel van het zonevremde bos (de kmo-zone) en zou deze permanent beschermen als bos. De 3,5 hectare bedrijvenzone echter, het deel

van het bos waarover steeds het meest controverse bestond, werd geofferd aan de 'Vlaamse bouwwoede', net als de strook langs de aanpalende Vaardijkstraat, die op dit moment om nog onduidelijke redenen verbreed wordt tot een tweevaksbaan.

Dat dit voorstel rimpelloos zou passeren, was buiten de Lappersfortbeweging gerekend. Zij slaagden erin om de massaal opgetrommelde ordediensten te verschalken toen de eerste bomen langs de Vaardijkstraat sneuvelden, en opnieuw het Lappersfortbos te bezetten. En daarmee is een nieuw hoofdstuk in Vlaanderen zonevremde-bossenboek aangevat, want de bezetters zijn niet meteen van plan om baan te ruimen. Ze benadrukken dat ze niet enkel strijden voor 3,5 hectare bedreigd Lappersfortbos, maar via deze bezetting ook een oplossing eisen voor de maar liefst 40.000 hectare zonevremde bossen in Vlaanderen!

Voor meer informatie: www.ggf

totaaloplossing eisen, waarbij alle bossen, ook de zonevreemde, volledig behouden kunnen worden.

Je zegt rekening te houden met jullie ecologische voetafdruk. Anderzijds bevinden jullie je hier in een bos, wat ook best wel een kwetsbaar 'ecosysteem' is. Hoe trachten jullie de schade en jullie afvalafval te beperken?

Gust: Je hebt gelijk dat onze aanwezigheid in dit bos de 'natuurlijke' gang van zaken beïnvloedt. Maar we proberen echt wel heel bewust onze negatieve impact te beperken. Ik denk dat we ook uit ervaring mogen stellen dat de natuur hier ons stilaan 'accepteert': waar de vogels ons eerst schuwden, zijn ze nu in grote getale terug aanwezig.

Alles wat je ziet aan materiaal in dit bos is bovendien gerecycleerd, dus ook op die manier houden we onze impact beperkt. Brandhout gebruiken we met mondjessmaat, om te koken en ons een beetje te verwarmen. Maar ook hier maken we enkel gebruik van afvalhout dat ons geschonken wordt.

Shane: Een belangrijk aandachtspunt hier is dat we steeds op de paden blijven. Zo blijft het merendeel van de bosbodem beschermd. Je zal ook merken dat de twee hutten die we op de begane grond gebouwd hebben, op de betonvloeren van de oude, industriële gebouwen hier staan. Ook hierdoor wordt de bosgrond dus niet beschadigd.

En tenslotte zijn we zijn dit bos pas opnieuw gaan bezetten op het moment dat het opnieuw sterk werd bedreigd. De schade die wij veroorzaken is klein bier vergeleken met wat er staat te gebeuren natuurlijk.

We proberen onze impact op het bos zo veel mogelijk te beperken. Door bijvoorbeeld alleen gerecycleerd materiaal en afvalhout te gebruiken.

Hoe ga je om met de vrieskou als je in een bos leeft tijdens de winter?

Gust: Eigenlijk zonder al te veel probleem. Je moet wel voldoende in beweging blijven. Denk dus niet dat wij de hele dag rond een kampvuurtje zitten. En je hebt veel energie nodig. Los van een aantal kleine ongemakken zoals drinkwater dat bevriest en de groenten die zich moeilijk laten snijden, zijn we de voorbije winterprik gemakkelijk en best wel met veel plezier doorgekomen.

Enkele maanden geleden was het even schrikken, toen we in het nieuws hoorden dat één van de activisten uit een boom was gevallen. Hoe is het nu met haar?

Shane: Gelukkig gaat het nu weer goed met haar. Ondanks het feit dat ze een geofende klimster is en dat ze echt wel aandacht heeft voor de nodige beveiligingen, is een ongeval nooit uitgesloten.. Gelukkig heeft ze zich bij haar val nog kunnen vastgrijpen aan de touwen.

Gust: Behalve verbrande handen door het touw, was ook haar rug licht geraakt. Maar we waren heel blij toen ze hier onlangs opnieuw langskwam en de bomen inklom.

*De tweede generatie
bezettters van het
Lappersfortbos houden
al vier maand stand.
‘we willen met deze
actie laten zien dat er
helemaal geen goede
oplossing voor dit bos
werd gevonden.’*

Jullie zitten hier nu een viertal maand. Wat willen jullie nog bereiken en hoever zijn jullie bereid daarvoor te gaan?

Gust: Met deze bezetting wilden we op de allereerste plaats deze zogenaamde oplossing voor het Lappersfort aan de kaak stellen. Onze aanwezigheid bewijst dat een deel van dit bos acuut bedreigd is en blijft en dat er dus helemaal geen goede oplossing gevonden werd.

Shane: We vinden dit hele idee van ‘zonevreemd’ bos niet meer van deze tijd. Het is een erfenis van 40 jaar geleden, toen de gewestplannen werden opgesteld. Sindsdien is leefmilieu veel belangrijker geworden. In deze veranderde tijdsgeest is het dus maar normaal dat bossen een prominentere plaats kunnen opeisen.

Samengevat willen wij met deze bezetting het volledige behoud van het Lappersfort, eisen wij een duurzame oplossing voor de zonevreemde bossen, stellen wij aan de kaak dat sommigen van Vlaanderen de logistieke draaischijf van Europa willen maken, en dat alle natuur daarvoor blijkbaar mag wijken.

**‘ZE WILLEN VAN VLAANDEREN
DE LOGISTIEKE DRAAISCHIJF VAN
EUROPA MAKEN, EN DAARVOOR MAG
BLIJKBAAR ALLE NATUUR WIJKEN.’**

Na een babbel van enkele uren ronden we ons gesprek af. Ik had me warm aangekleed voor dit bezoek, maar door het stilzitten in dit woud hebben mijn tenen, vingers en oren best wel last van de kou. Op Shane en Gust lijkt ze echter weinig vat te hebben. Na vier maand verblijf in dit bos en na de hevige winter van de voorbije weken zijn ze heel wat gewend.

Maar naast steenkoude tenen leverde dit bezoek me wel een hartverwarmend verhaal op, én veel respect voor het echte, onbaatzuchtig engagement dat deze jongelingen tentoonspreiden. Samen ontmoet ik zo een tiental jonge bezettters, van velerlei pluimage en afkomst, die welgemutst en met een groot geloof in hun zaak, niet alleen strijden voor het behoud van dit bos, maar ook voor alle zonevreemde bossen in Vlaanderen. Chapeau!

DE LAATSTE KLIMAATCONFERENTIE VAN POZNAN

'De bossen staan nog niet op papier'

Mislukken was eind 2007 geen optie voor de 13e klimaatconferentie in Bali. Een jaar later trokken de onderhandelaars iets minder ambitieus naar het bosrijke Poznan. Dit was de overgangskonferentie. Onder de donderwolken van een economische crisis werd in Polen maar weinig op papier gezet voor onze geliefde bossen. De Boskrant maakt voor u de balans op.

Want hoe is het gesteld met de grote ambities van Bali? Werd de belangrijke rol van bossen in het klimaatverhaal nog eens onderstreept? Zou er zelfs ondertussen meer bos in de wereld zijn? Wij hoopten dat de zuivere lucht en bosrijke omgeving van Poznan de onderhandelaars voldoende zou stimuleren om onze bossen wereldwijd te beschermen.

WAT NA KYOTO?

De ambities na de top in Bali waren hoog: wereldwijd zou er gestreefd worden naar een nieuw internationaal gedragen klimaatakkoord voor de periode na Kyoto (vanaf 2012). Het Kyoto-protocol legt de deelnemende landen op om een verminderde uitstoot van broeikasgassen te realiseren in de periode tussen 2008 en 2012. In dit kader verbond België zich bijvoorbeeld tot een uitstootvermindering van 7,5 procent. Maar wat er na 2012 zou gebeuren, was nog onbekend. En ook in Poznan werden er weer geen doelstellingen of beloftes op papier gezet. Terwijl 2012 natuurlijk niet meer zo veraf is.

Na koortsachtig onderhandelen sloot de conferentie in Bali beloftevol af met een 'Bali actieplan' en een 'Bali stappenplan'. De ambitie was om een reeks onderhandelingen op gang te trekken om de wereld vlotjes naar een ster-

ker internationaal post-Kyoto klimaatakkoord te loodsen. Dit nieuwe akkoord zou op tafel moeten liggen tegen eind 2009, wanneer de 15 klimaatconferentie plaats zal vinden in Copenhagen. Het was alle hens aan dek dus in Poznan!

De bouwstenen voor het toekomstige klimaatbeleid bestaan uit de volgende elementen:

- Mitigatie: de mogelijkheden en maatregelen om de uitstoot van broeikasgassen verder te verminderen door landen en sectoren (o.a. door de aanplanting van extra bossen);
- Adaptatie: moet de landen wapenen tegen op ons afstormende klimaatveranderingen;
- Technologie en financiering: de middelen om dit alles te financieren.

Daarnaast moest er in het toekomstige akkoord ook een beslissing worden genomen over de aanpak van het ernstige, wereldwijde ontbossingsprobleem.

BOSSEN LATEN MEETELLEN

Er valt heel wat te bespreken over hoe de bijdrage die bossen leveren in de strijd tegen klimaatverandering in rekening gebracht kan worden en hoe er dringend iets aan de massale ontbossing gedaan kan worden. Eén van

© FSC België

In het nieuwe Kyoto-akkoord moet ook een beslissing worden genomen over de aanpak van het ernstige, wereldwijde ontbossingsprobleem.

de discussiepunten is hoe de uitstoot en opnamen van koolstof door bomen en bossen in rekening kan gebracht worden bij het behalen van de reductiedoelstellingen.

De bijdrage van de bosbouwsector bij het behalen van de doelstellingen hangt heel sterk af van de gekozen regels en modaliteiten. Bossen zijn in staat om broeikasgassen op te nemen en op te slaan in hun biomassa (bladeren, takken, stam, wortels,...) maar ze laten het bij sterkte of bosbrand ook weer vrij. Dus ontstaat er al snel discussie over de berekeningsmethode. En om de milieu-integriteit van het toekomstige akkoord te verzekeren, moet zeker vermeden worden dat bepaalde landen onrechtmatig voordeel halen uit hun bossector. Tijdens de klimaatop in Poznan stelden de landen zich constructief op maar lieten ze nog niet in hun kaarten kijken. Er zullen nog veel onderhandelingsdagen nodig zijn om eind dit jaar tot een unaniem besluit te kunnen komen.

REDD HET BOS

Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation in Developing Countries (REDD) werd in 2005 op de agenda gezet door Costa Rica en Papua-nieuw-Guinea en kon vorig jaar in Bali op veel bijval rekenen. Het verhinderen van ontbossing en bosdegradatie is een zeer belangrijk aspect in het verminderen van de broeikasgasuitstoot. Daarenboven kunnen hiermee ook de ontwikkelingslanden betrokken worden bij de onderhandelingen en kan het mechanisme bijdragen aan de strijd tegen armoede en het verlies aan biodiversiteit.

In Bali werd op dit vlak een historisch akkoord bereikt: het 'REDD' mechanisme mocht deel uitmaken van de onderhandelingen over het toekomstige akkoord. Daarnaast werd er ook beslist pilootprojecten op te starten om kennis te verzamelen over de mogelijkheden van REDD.

Daarvoor zijn er twee werkgroepen opgericht. Eén daarvan bekommert zich om de onderzoeksmethodes, zoals het inschatten van de koolstofhoeveelheden die in bossen zijn opgeslagen. Een andere werkgroep buigt zich over de beleidskwesties, zoals onder meer de financiering van het mechanisme. Aandachtspunt hierbij is dat REDD niet beperkt mag worden tot het verminderen van de uitstoot afkomstig van ontbossing en bosdegradatie. Het mechanisme zou ook het behoud van bossen, duurzaam bosbeheer en bosuitbreiding moeten omvatten. Daarnaast moet men er zeker voor waken dat het mechanisme niet aanspoort tot de omvorming van natuurlijke wouden in plantages.

Er werd bijzondere vooruitgang geboekt op het vlak van inheemse volkeren: zij worden vanaf nu opgeroepen om actief deel te nemen aan de onderhandelingen. Een positieve evolutie, gezien er tot op vandaag maar weinig aandacht voor deze volkeren was binnen het klimaatverdrag. Maar verder dan goede intenties zijn ze wel niet geraakt.

Lange tijd hoopte men in Poznan een beslissing met betrekking tot REDD uit de brand te slepen. Maar tijdens de onderhandelingen werd al snel duidelijk dat het werk rond de onderzoeksmethoden moeilijk losgekoppeld kon worden van de beleids- en financieringskwesties. Na vele ellenlange discussies werd besloten het werk in de loop van 2009 verder te zetten. Een spijtig gevolg hiervan is dat de tekst rond inheemse volkeren sterk werd afgezwakt en dat de duidelijke verwijzing naar biodiversiteit verdween.

MAAR ER IS HOOP

Hoewel de resultaten van Poznan met betrekking tot REDD teleurstellend zijn, is er ook wel hoop. De internationale gemeenschap wil wel degelijk dat de bossector deel gaat uitmaken van een post-kyoto klimaatbeleid. Alle zeilen worden nu bijgezet om de onderhandelingen op te drijven zodat eind 2009 het nieuwe klimaatakkoord een uitgewerkt luik over de bossector bevat.

REDD in het bijzonder blijft voor veel landen prioritair. Het zorgt voor belangrijke uitstootverminderingen en het heeft sterke link met biodiversiteit en armoedebestrijding. Tijdens de conferentie in Poznan werd los van de onderhandelingen zelfs een 'ronde tafel over ontbossing en REDD' georganiseerd door het

© FSC België

Inheemse volkeren worden vanaf nu opgeroepen om actief deel te nemen aan de onderhandelingen over een nieuwe klimaatverdrag.

Verenigd Koninkrijk. Een twintigtal landen bevestigden hier in een gemeenschappelijk standpunt het immense belang van REDD als bouwsteen van het toekomstige klimaatbeleid. Minister Magnette, federaal minister van Klimaat en Energie, onderschreef dit standpunt voor België. We zullen hem er regelmatig aan herinneren.

Compost beschermt !

Uw tuinplanten krijgen het in de winter hard te verduren. Zeker hun wortels moeten goed beschermd worden tegen koude en vocht. Kwaliteitscompost vormt een ideale bescherm laag voor de winter. Een dun laagje in het gazon, enkele centimeters in borders en rond struiken... en vergeet ook de moestuin niet. De compost zorgt meteen ook voor een basisbemesting en extra humus voor volgend jaar. Niet vergeten voor de winter invalt!

Voor adressen van compostproducenten en een gratis brochure met praktische tips, surf naar www.tuingrond.be of bel 015 451 370

Compost houdt grond gezond

www.vlaco.be

VLACO Compostorganisatie v.z.w. Kan. De Deckerstraat 37, 2800 Mechelen